

Versiune anonimată

Traducere

C-192/20-1

Cauza C-192/20

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

5 mai 2020

Instanța de trimitere:

Krajský súd Prešov (Slovacia)

Data deciziei de trimitere:

9 martie 2020

Reclamantă:

Prima banka Slovensko, a.s.

Pârât:

HD

[...]

ORDONANȚĂ

Krajský súd v Prešove (Curtea Regională din Prešov), în acțiunea introdusă de reclamanta: **Prima banka Slovensko, a.s.**, cu sediul [...] [adresa] [...] Žilina [...] [număr de identificare], împotriva pârâtului: **HD**, [...] domiciliat [...] [adresa] [...] Hradisko, **pentru plata sumei de 5083,79 EUR** precum și a dobânzilor și cheltuielilor de judecată, în urma apelului formulat de reclamantă împotriva hotărârii Okresný súd Kežmarok (Tribunalul Districtual din Kežmarok) [...] [număr dosar] din 29 septembrie 2019

dispune:

în temeiul paragrafului 162 alineatul 1 litera c) Civilný sporový poriadok (Codul de procedură civilă) suspendă procedura și adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări:

1. Directiva 93/13 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (denumită în continuare „Directiva 93/13”), în special articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din aceasta, în raport cu interpretarea dată prin hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauzele conexe C-96/16 și C-94/17, trebuie interpretată în sensul că **aceasta se opune** unei reglementări precum dispoziția cadru de protecție de la paragraful 54 alineatul 1 Občiansky zákonník (Codul civil), care nu permite punerea, prin contract, a consumatorului într-o poziție mai puțin favorabilă față de reglementarea legală care prevede, în cazul în care consumatorul nu își respectă obligațiile de plată aferente împrumutului, următoarele drepturi ale creditorului:

- dreptul creditorului la dobânzi moratorii la o valoare limitată prin decret al guvernului;
- dreptul creditorului la alte sancțiuni, pe care creditorul le poate aplica față de consumator și care, împreună cu dobânzile moratorii, sunt limitate la valoarea principalului restant din împrumut;
- dreptul creditorului la despăgubiri, în cazul în care prejudiciul suferit de creditor este mai mare decât dobânzile moratorii, și anume la despăgubiri la valoarea integrală a prejudiciului real.

2. În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare: nivelul ridicat de protecție a drepturilor consumatorilor în temeiul articolului 38 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „Carta”), precum și articolul 4 alineatul (2) și articolul 169 alineatul (1) TFUE se opun ca consumatorul să plătească pentru întârzierea [OR 2] în executarea obligațiilor contractuale costurile forfetare ale creditorului, și nu echivalentul prejudiciului real suferit de creditor, chiar dacă prejudiciul real este mai mic decât costurile forfetare?

Expunere de motive

I. Starea de fapt

1. HD este întreținătorul unei familii compuse din patru persoane (partenera și doi copii minori). După nașterea copilului, unicul venit al HD a fost prestația socială temporară acordată pentru îngrijirea nou-născutului (alocația de maternitate) în valoare de 746 EUR pe lună. Acesta era singurul venit obținut de HD și acesta doar temporar, acordat până în octombrie 2019. După încheierea acordării prestației, HD a solicitat acordarea unei remunerații la nivelul salariului minim, în cuantum de 550 EUR.
2. HD nu a putut rambursa împrumuturile, care implicau costuri de aproximativ 500 EUR pe lună. Pentru a-și plăti datoriile, a contractat un credit nou de la societatea Prima Banka Slovensko, a.s. (denumită în continuare „banca”), care face obiectul procedurii de față. La 17 iunie 2016 banca a acordat HD un credit de consum în

valoare de 5700 EUR (denumit în continuare „credit”) cu o dobândă de 7,90%, cu obligația HD de rambursare a creditului în 96 de rate lunare a câte 80,68 EUR.

3. HD a rambursat creditul până în august 2017, iar în septembrie 2017 a mai plătit doar o parte din rată. A plătit în total 1162,60 EUR, din care banca a considerat în contul rambursării creditului suma de 616,21 EUR.
4. Ca urmare a încălcării contractului, la 28 decembrie 2017, banca a declarat scadența anticipată a creditului (default). Banca l-a înștiințat pe HD că trebuie să ramburseze creditul în totalitate, printr-o singură plată, iar apoi banca i-a solicitat HD în instanță plata următoarelor sume:
 - I. principalul restant – 5083,79 EUR,
 - II. dobânzi restante pentru perioada anterioară declarării scadenței anticipate a creditului – 137,80 EUR,
 - III. dobânzi moratorii pentru perioada anterioară declarării scadenței anticipate a creditului, în valoare de 2,21 EUR;
 - IV. dobânzi penalizatoare de 5% aplicate principalului restant în valoare de 5083,79 EUR pentru perioada cuprinsă între declararea scadenței anticipate a creditului până la rambursarea totală a restului împrumutului;
 - V. taxe pentru asigurare – 3,96 EUR;
 - VI. dobânzi moratorii de 5% la dobânzile restante în valoare de 137,80 [EUR] pentru perioada cuprinsă între declararea scadenței anticipate a creditului până la data plății;
 - VII. **dobânzi contractuale de 7,90% la principalul restant în valoare de 5083,79 EUR pentru perioada cuprinsă între declararea scadenței anticipate a creditului până la rambursarea totală a restului împrumutului.**
5. Okresný súd Kežmarok (Tribunalul Districtual din Kežmarok, denumit în continuare „tribunalul districtual”) a admis acțiunea în mare parte și l-a obligat pe HD la plata către bancă a sumelor de la punctul 4 subpunctele I., II., III., IV., și V. [OR 3]
6. Tribunalul districtual a respins în schimb acțiunea în partea indicată la punctul 4 pozițiile VI. și VII.
7. Astfel, Tribunalul districtual nu a dispus plata către bancă de **dobânzi contractuale de 7,90% la principalul restant în valoare de 5083,79 EUR pentru perioada cuprinsă între data de 28 decembrie 2017 până la rambursarea totală a restului împrumutului.** Tribunalul districtual a motivat neacordarea acestor dobânzi, în esență, prin faptul că legea prevede ca drept al

creditorului ca urmare a exigibilității creanței (după declararea scadenței anticipate a creditului) doar dobânzile moratorii (paragraful 517 alineatul 2 Cod civil), iar acest punct de vedere a fost confirmat atât de Najvyšší súd Slovenskej republiky (Curtea Supremă a Republicii Slovacă) [...] [numărul cauzei], cât și de Ústavný súd Slovenskej republiky (Curtea Constituțională a Republicii Slovacă) [...] [numărul cauzei]. Tribunalul districtual a mai arătat faptul că, în cadrul unei alte proceduri judiciare, instanța a statuat deja în mod definitiv că o clauză identică dintr-un contract cu o bancă, referitoare la plata de dobânzi în afara dobânzilor moratorii (denumită în continuare „cumul de dobânzi”) a fost considerată clauză contractuală abuzivă, drept urmare interzicând băncii aplicarea în continuare a acesteia în temeiul paragrafului 53a Cod civil.

8. Banca a formulat apel împotriva hotărârii și a solicitat ca instanța de apel să dispună să îi fie plătite, după declararea scadenței anticipate a creditului, în afara dobânzilor moratorii, și dobânzi contractuale. Banca a invocat, printre altele, hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene (denumită în continuare „Curtea de Justiție”) în cauzele conexe C-96/16 și C-94/17, în care Curtea de Justiție a indicat scopul dobânzilor, care constă în remunerarea pentru utilizarea banilor până la momentul rambursării acestora.
9. Tocmai hotărârea Curții de Justiție pronunțată ca răspuns la întrebarea instanței spaniole (C-96/16 și C-94/17) a cauzat ambiguitatea interpretativă. Cu atât mai mult cu cât instanța de apel diferențiază, pe de o parte, între funcția dobânzilor cu titlu oneros (convenite) ca preț al serviciului de credit și, pe de altă parte, funcția dobânzilor moratorii legale ca sancțiune și despăgubire parțială. Spre deosebire de ordinea juridică spaniolă, Republica Slovacă are reglementări juridice diferite privind sancționarea debitorilor pentru întârzierea plății creanțelor. Dreptul slovac reglementează în mod clar regimul obligatoriu aplicabil ca urmare a exigibilității creanței, și anume 1. dobânzi moratorii, 2. prejudiciu, 3. alte sancțiuni (de exemplu penalități contractuale), 4. limita totalului sancțiunilor și 5. interdicția abaterii de la reglementarea legală standard în detrimentul consumatorului.

II. Dreptul slovac

10. În temeiul paragrafului 54 alineatul 1 Cod civil [...] [nr. alineat] **prevederile contractuale cuprinse în contractul încheiat cu consumatorul nu se pot abate de la dispozițiile acestei legi în detrimentul consumatorului.** În special, consumatorul nu poate renunța de la bun început la drepturile care îi sunt conferite în temeiul acestei legi sau în temeiul unor reglementări specifice de protecție a consumatorului, nici să își agraveze, într-un alt mod, situația contractuală.
11. Potrivit paragrafului 503 alineatul 1 Obchodný zákonník (Codul comercial) [...] [nr. alineat], **obligția de plată a dobânzilor este exigibilă alături de obligația de rambursare a fondurilor utilizate.** Dacă termenul de rambursare a fondurilor puse la dispoziție depășește un an, dobânzile vor trebui plătite la sfârșitul fiecărui an calendaristic. În momentul în care trebuie rambursată partea rămasă din

fondurile puse la dispoziție, vor trebui plătite și [OR 4] dobânzile aplicabile acestei părți.

12. Potrivit paragrafului 517 alineatul 2 Cod civil „[în] cazul întârzierii plății unei creanțe pecuniare, **creditorul are dreptul de a-i pretinde debitorului, pe lângă executarea obligației, dobânzi moratorii**, dacă nu este obligat, în conformitate cu această lege, să achite penalități de întârziere; valoarea dobânzilor moratorii și a penalităților de întârziere va fi stabilită în normele de aplicare”.
13. **În temeiul paragrafului 519 Cod civil, dreptul creditorului la repararea prejudiciului pe care l-a suferit prin întârzierea debitorului rămâne neafectat; în cazul întârzierii plății unei creanțe pecuniare, se poate însă solicita repararea prejudiciului în măsura în care acesta nu este acoperit de dobânzile moratorii sau de penalitățile de întârziere.**
14. În temeiul Decretului Guvernului nr. 87/1995 Zz.

Paragraf 3 Rata dobânzilor moratorii este cu cinci puncte procentuale mai mare decât rata de referință a Băncii Centrale Europene [...] [trimitere la notă] aplicabilă în prima zi de întârziere a plății creanței pecuniare.

Paragraf 3a

(1)

În cazul în care obiectul contractului încheiat cu consumatorul este punerea la dispoziție de fonduri consumatorului, sancțiunile pentru întârzierea consumatorului la rambursarea acestora nu pot depăși, în total, valoarea medie a dobânzii anuale efective, conform ultimei publicări în baza normei specifice [trimitere la notă] înainte de apariția întârzierii, cu mai mult de 10 puncte procentuale pe an și, totodată, nu pot depăși multiplul de trei al dobânzilor moratorii prevăzute de prezentul decret al guvernului; dobânda anuală efectivă pentru un tip asemănător de credit de consum este considerată determinată.

(2)

Se consideră sancțiuni, în temeiul alineatului 1, dobânzile moratorii, penalitățile contractuale și orice alte sume plătite pentru întârzierea consumatorului la rambursarea fondurilor.

(3)

Dacă sancțiunile aplicate în temeiul alineatului 1 ajung la valoarea fondurilor puse la dispoziție, următoarele sancțiuni pentru întârzierea consumatorului la rambursarea fondurilor nu pot depăși dobânzile moratorii prevăzute de prezentul decret al guvernului.

15. Potrivit paragrafului 53a Cod civil [...] [nr. alineat], dacă o clauză contractuală cuprinsă într-un contract încheiat cu consumatorii în mod legal și al cărei conținut nu poate fi influențat în mod semnificativ de consumator sau cuprinsă în condițiile generale aplicabile contractului, a fost declarată de instanță ca nulă ca urmare a caracterului său abuziv ori dacă instanța a refuzat furnizorului dreptul la prestație ca urmare a acestei clauze, furnizorul este obligat să înceteze aplicarea clauzei respective sau a clauzelor cu aceeași semnificație în contractele cu toți consumatorii. Furnizorul are aceeași obligație și atunci când instanța, în temeiul clauzei respective, l-a obligat să restituie consumatorului sumele aferente îmbogățirii fără justă cauză, să repare prejudiciul sau să plătească o despăgubire pecuniară adecvată. Aceeași obligație revine și succesorului în drepturi al [OR 5] furnizorului.

III. Dreptul Uniunii Europene

16. Al treisprezecelea considerent al Directivei 93/13 stipulează:

„se consideră că actele cu putere de lege sau normele administrative ale statelor membre, care determină direct sau indirect clauzele contractelor încheiate cu consumatorii, nu conțin clauze abuzive; în consecință, nu este necesar ca prezenta directivă să se aplice clauzelor care reflectă actele cu putere de lege sau normele administrative obligatorii și principiile sau dispozițiile din convențiile internaționale la care statele membre sau Comunitatea sunt părți; formularea «acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii» din articolul 1 alineatul (2) se referă și la normele care, în conformitate cu legea, se aplică între părțile contractante, cu condiția să nu se fi instituit alte acorduri”.

Articolul 1 din această directivă prevede:

„[(1)] Scopul prezentei directive este de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind clauzele abuzive în contractele încheiate între un vânzător sau furnizor și un consumator.

[(2)] Dispozițiile prezentei directive nu se aplică clauzelor contractuale care reflectă acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii sau dispozițiile ori principiile din convențiile internaționale la care statele membre sau Comunitatea sunt părți, în special în domeniul transportului”.

Articolul 3 alineatele (1) și (3) din directiva citată prevede:

„O clauză contractuală care nu s-a negociat individual se consideră ca fiind abuzivă în cazul în care, în contradicție cu cerința de bună credință, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului.

Anexa conține o listă orientativă și neexhaustivă a clauzelor care pot fi considerate abuzive”.

Articolul 4 alineatul (1) din această directivă este formulat astfel:

„Fără să aducă atingere articolului 7, caracterul abuziv al unei clauze contractuale se apreciază luând în considerare natura bunurilor sau a serviciilor pentru care s-a încheiat contractul și raportându-se, în momentul încheierii contractului, la toate circumstanțele care însoțesc încheierea contractului și la toate clauzele contractului sau ale unui alt contract de care acesta depinde”.

Potrivit articolului 6 alineatul (1) din Directiva 93/13:

„Statele membre stabilesc că clauzele abuzive utilizate într-un contract încheiat cu un consumator de către un vânzător sau un furnizor, în conformitate cu legislația internă, nu creează [OR 6] obligații pentru consumator, iar contractul continuă să angajeze părțile potrivit dispozițiilor sale, în cazul în care poate continua să existe fără clauzele abuzive”.

Articolul 7 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Statele membre se asigură că, în interesul consumatorilor și al concurenților, există mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către vânzători sau furnizori”.

Articolul 8 din directiva citată stipulează:

„Statele membre pot adopta sau menține cele mai stricte dispoziții compatibile cu tratatul în domeniul reglementat de prezenta directivă, pentru a asigura consumatorului un nivel maxim de protecție”.

Punctul 1 litera e) din anexa la această directivă menționează, în cadrul listei clauzelor menționate la articolul 3 alineatul (3), clauzele care au ca obiect sau ca efect „solicitarea de la orice consumator care nu și-a îndeplinit obligația să plătească o sumă disproporționat de mare drept compensație”.

IV. Întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

17. În temeiul legislației slovace, creditorul are dreptul de a pretinde debitorului (inclusiv debitorilor care sunt consumatori) dobânzi moratorii, a căror valoare este stabilită de guvern prin decret, în funcție de situația economică 1/. Dacă însă creditorul a suferit un prejudiciu care depășește dobânzile moratorii, are și dreptul la despăgubire. În cazul în care creditorul a suferit un prejudiciu, dreptul acestuia la despăgubiri nu este limitat de lege. Singura limitare este valoarea prejudiciului real. **Legea impune însă obligația de a deduce din prejudiciu dobânzile moratorii, care au funcția de despăgubire forfetară minimă, însă caracterul**

forfetar (al dobânzilor moratorii) este tolerat ca urmare a faptului că instituția dobânzilor moratorii are, totodată, rolul de sancțiune.

18. Instanța arată că drepturile creditorului enunțate la punctul anterior pot fi exercitate de către creditor în baza legii, așadar și în cazul în care nu au fost convenite. Legea garantează astfel creditorului, în cazul întârzierii la plată a consumatorului, repararea prejudiciului **în întregime**, însă, în același timp, interzice punerea, prin contract, a consumatorilor într-o situație juridică defavorabilă.
19. Cu toate acestea, dincolo de cadrul drepturilor care decurg din mecanismul, limitat prin lege, de sancționare și compensare, banca invocă hotărârea Curții de Justiție în cauzele conexe C-96/16 și C-94/17 și aplică dobânzi contractuale în același timp cu dobânzile moratorii, argumentând **[OR 7]** că dobânzile sunt datorate până la rambursare. Acest argument se sprijină pe considerentul că debitorul utilizează banii și de aceea ar trebui să plătească dobânzi. În legătură cu acest aspect a apărut problema de interpretare care a determinat instanța să adreseze întrebarea preliminară.
20. Nu ar trebui să existe nicio îndoială cu privire la faptul că, în cazul în care consumatorul nu restituie banii, trebuie să suporte costurile legate de întârziere. Așa cum a observat deja instanța, dreptul slovac acordă creditorilor atât dreptul la compensarea **integrală** a costurilor legate de nerestituirea banilor, cât și dreptul la sancțiuni (dobânzi moratorii). Dobânzile contractuale pentru utilizarea banilor reprezintă însă **un preț al serviciului**, iar legiuitorul slovac reglementează pentru un singur tip de contract obligația de plată a prețului produsului și după expirarea perioadei convenite, și anume chiria în temeiul unui contract de închiriere de bunuri mobile în cadrul activității economice 2/.
21. În ceea ce privește împrumuturile, Codul civil nu prevede în mod explicit posibilitatea de achitare a prețului serviciului și după expirarea perioadei convenite destinate utilizării banilor. Legislația instituie – în afară de repararea prejudiciului – doar obligația plății de dobânzi moratorii, stabilind totodată limita acestora prin decret al guvernului. Dobânzile contractuale încalcă această limită stabilită prin lege.
22. Instanța nu poate să nu abordeze chestiunea referitoare la efectele cumulului dintre dobânzi și dobânzile moratorii și întrebarea dacă acest cumul nu este distructiv pentru întregul mecanism de sancționare și compensare prevăzut de legislația națională.
23. Creditorul are posibilitatea de a aplica și alte sancțiuni, precum penalitățile contractuale, dar dacă toate sancțiunile ating quantumul principal al creanței, creditorul are apoi dreptul doar la dobânzi moratorii 3/.
24. Astfel, legislația slovacă acordă creditorilor **despăgubire integrală** pentru prejudiciul pe care l-au suferit ca urmare a încălcării obligațiilor contractuale de către consumator. Legislația prevede același regim pentru toți deținătorii de

creanțe pecuniare, care decurg, de exemplu, din contracte de antrepriză, contracte de închiriere, ca și din contractele de credit pentru consumatori și din alte contracte. În ceea ce privește dobânzile moratorii, codul civil nu privilegiază în niciun fel băncile sau alți furnizori de credite față de alte entități titulare de creanțe pecuniare.

25. **Legea interzice punerea, prin contract, a consumatorului într-o poziție mai puțin favorabilă decât situația juridică prevăzută de Codul civil (paragraful 54 alineatul 1 Cod civil).**
26. Nu ar trebui să existe nicio îndoială cu privire la faptul că, în afară de mecanismul de sancționare prevăzut de lege, care presupune o despăgubire integrală pentru prejudiciul suferit de creditor, o sarcină pecuniară suplimentară, în special prin dobânzi contractuale (cumul de dobânzi), este deja o sarcină care depășește cadrul legal și pune consumatorul într-o poziție mai puțin favorabilă decât situația juridică prevăzută de lege, fapt interzis prin paragraful 54 alineatul 1 Cod civil.
27. Dacă nu am lua în considerare reglementarea din legislația slovacă și ne-am baza doar pe obligația plății de dobânzi pe lângă dobânzile moratorii, în temeiul dreptului aplicabil consumatorul ar fi pus într-o situație extrem de injustă. **Astfel, după declararea unilaterală [OR 8] a scadenței anticipate a creditului, creditorul ar păstra nu doar toate drepturile care decurg din contract, inclusiv dobânzile, dar ar putea adăuga la dobânzi și dobânzile moratorii, alte sancțiuni și ar avea și posibilitatea de a obține repararea prejudiciului. Pe de altă parte, consumatorul nu ar păstra niciunul dintre beneficiile prevăzute de contract.**
28. **Astfel, raportul dintre drepturile contractuale păstrate după declararea scadenței anticipate a creditului ar fi de 100:0 în defavoarea consumatorului, iar creditorul, în plus față de cele „100” ale sale, ar dispune și de beneficiile care decurg din mecanismul legal de sancționare și compensare.**
29. Potrivit dreptului slovac, banca nu are obligația de declarare a scadenței anticipate a creditului. Acesta este dreptul exclusiv al băncii. Dacă banca nu declară scadența anticipată a creditului, va încasa dobânzi contractuale până la sfârșitul perioadei convenite prin contract. În schimb, este aproape sigur că, în cazul în care banca ar activa scadența anticipată a creditului, dacă s-ar adera la poziția băncii, scadența anticipată a creditului ar conduce la un rezultat mult mai favorabil pentru bancă datorită suprapunerii dobânzilor cu dobânzile moratorii. Astfel, cu cât se produce mai repede scadența anticipată a creditului, cu atât mai repede banca începe să beneficieze de cumulul de dobânzi. Dacă însă această viziune este raportată la situația dezavantajoasă și slabă din punct de vedere social a consumatorilor, acest mecanism ar conduce la scăderea calității vieții acestora.
30. Nu se poate presupune că sute de mii de consumatori au încălcat obligația de rambursare a creditelor de consum plini de entuziasmul de a folosi banii, având în vedere că întârzierea are drept consecință pentru consumatori proceduri judiciare

și executorii, care adesea au drept efect blocarea bunurilor consumatorilor în cadrul executării silite.

31. Se pare mai degrabă că problema o reprezintă, pe de o parte, situația financiară nefavorabilă a consumatorilor, așa cum o arată în cazul HD, iar pe de altă parte încălcarea obligației care revine creditorului de a evalua bonitatea consumatorului și de a lua în considerare, cu diligență profesională, acordarea creditului în funcție de situația financiară a consumatorului. În această privință, banca putea, cu o doză minimă de precauție, să observe lipsa bonității HD, cu toate acestea a acordat creditul și de la bun început a solicitat protecție. Directiva privind creditele de consum are drept scop luarea în considerare a bonității consumatorului 4/.
32. Instanța arată că, în lumina jurisprudenței, creanța băncii reprezintă, de asemenea, un bun, iar legea garantează acest bun prin dobânzile moratorii, dreptul la despăgubire și dreptul la alte sancțiuni. Instituția întârzierii și dobânzile moratorii sunt legate, de obicei, de drepturi care decurg din încălcarea unui drept, în timp ce dobânzile ca preț al banilor sunt legate de perioada de utilizare **permisă** a banilor, ceea ce se referă, în mod logic, la perioada convenită prin contract, până la momentul scadenței.
33. De asemenea, potrivit dreptului slovac, dobânzile moratorii constituie o sancțiune, iar dobânzile contractuale reprezintă prețul pentru punerea la dispoziție a fondurilor. Diferența constă însă în faptul că norma slovacă nu instituie, în codul civil, obligația consumatorilor, nici a altor debitori, privind plata de dobânzi contractuale după apariția întârzierii în paralel cu dobânzile moratorii. Fiecare creditor care deține o creanță de natură financiară are, față de consumator, după apariția întârzierii, dreptul la dobânzi moratorii, care sunt limitate prin lege. Astfel, nu este vorba de dreptul la dobânzi **[OR 9]** care sunt un preț pentru punerea la dispoziție a fondurilor, pentru utilizarea acestora în perioada convenită prin contract, adică până la momentul scadenței. Așadar, dacă până la momentul scadenței este vorba de o situație conformă cu contractul, căreia îi corespund dobânzile contractuale, situația de întârziere după momentul scadenței este o stare de încălcare a unui drept, care este legată de pretenții care decurg din această încălcare, în special de sancțiuni și repararea prejudiciului.
34. După cum instanța a arătat deja, singurul tip de contract prevăzut de Codul civil care presupune plata prețului chiar și după expirarea perioadei convenite este contractul de închiriere de bunuri mobile în cadrul unei activități economice, în temeiul paragrafului 723 alineatul 1 Cod civil, potrivit căruia, după expirarea perioadei convenite, prețul (chiria) este datorat (datorată) în continuare 2/.
35. Astfel, legislația slovacă: 1) nu prevede dobânzi pentru utilizarea, după momentul scadenței, a banilor puși la dispoziția consumatorului, ci doar dobânzi moratorii, precum și alte sancțiuni și despăgubire și 2) interzice punerea, prin contract, într-o poziție mai puțin favorabilă față de situația prevăzută de lege conform 1 (paragraful 54 alineatul 1 Cod civil).

36. Plata de dobânzi și după momentul scadenței ridică îndoieli, prin urmare instanța a adresat întrebarea preliminară [...].

[...] [repetarea primei întrebări]

Cu privire la a doua întrebare

37. Instanța adresează cea de a doua întrebare în cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, așadar în cazul în care dreptul Uniunii s-ar opune reglementării legale slovace privind întârzierea, în legătură cu interzicerea punerii, prin contract, a consumatorilor într-o situație defavorabilă.
38. Nu ar trebui să existe îndoieli în privința faptului că, în cazul în care consumatorul a rambursat băncii banii la timp (până la momentul scadenței), atunci în această situație, în mod natural, banca va intenționa să facă o nouă investiție. Cu toate acestea, nu ar trebui să existe îndoieli nici în privința faptului că noua investiție cu noul consumator nu poate garanta același nivel de câștig ca în cazul consumatorului anterior. **[OR 10]**
39. În consecință, dobânzile contractuale, dacă ar trebui plătite prin cumul cu măsurile de sancționare și compensare, ar corespunde, în esență, unei despăgubiri forfetare. Plata costurilor forfetare plecând de la premisa că prejudiciul real este mai mic, ridică însă întrebări fundamentale și neclarități și aduce atingere conceptului de îmbunătățire a calității vieții consumatorilor. Și din acest motiv instanța adresează și a doua întrebare preliminară.

[...] [repetarea celei de-a doua întrebări]

[...] [menționarea căii de atac]

[...] [localitate, data]

[...] **Michal Boroň**

președintele completului, judecător raportor

[...]

Note explicative și trimiteri:

1. În trecut, guvernul Republicii Slovace a stabilit limita dobânzilor în perioada între 20.12.1993 și 16.3.1995 la 24%. (<https://www.najpravo.sk/clanky/vyvoj-sadzieb-urokov-z-omeskania.html?print=1>)
2. Potrivit paragrafului 723 alineatul 1 Cod civil, în cazul în care chiriașul restituie bunul după termenul convenit în contract, este obligat să achite chiria până la momentul restituirii bunului. În cazul în care

chiriașul întârzie restituirea bunului, este obligat să achite și penalități de întârziere.

Decretul Guvernului 87/1995 Zz., paragraful 3a alineatul 3; a se vedea punctul 13.

3. În Slovacia se află în desfășurare circa 3 500 000 de executări silite, a se vedea și hotărârea Curții de Justiție C-76/10. **[OR 11]**
4. Considerentul (28) al Directivei 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului.
5. De exemplu, cauzele conexe C-240/98 – C-244/98 *„sistemul de protecție pus în aplicare prin directivă se bazează pe ideea că un consumator se găsește într-o situație de inferioritate față de un vânzător sau un furnizor în ceea ce privește atât puterea de negociere, cât și nivelul de informare, situație care îl conduce la adeziunea la condițiile redactate în prealabil de către vânzător sau furnizor, fără a putea exercita o influență asupra conținutului acestora. Obiectivul urmărit de articolul 6 din directivă, care impune statelor membre să prevadă, în privința clauzelor abuzive, că acestea nu sunt opozabile consumatorilor – nu ar putea fi atins dacă aceștia ar fi ținuți să invoce ei înșiși caracterul abuziv al unor astfel de clauze. În litigii în care suma în litigiu este mică, iar onorariile avocaților sunt mai mari decât aceasta, consumatorul ar putea fi descurajat să conteste aplicarea clauzei abuzive. Deși este adevărat că în multe state membre normele de procedură permit persoanelor fizice să intervină în litigii personal, există însă riscul real ca, în special din cauza necunoașterii legii, consumatorul să nu conteste caracterul abuziv al clauzelor care îi sunt impuse”*.